

8
infinite resultans ex illis motibus infinite fit tempore finito.

tex

Hoc igitur pacto. ad monet Ar^o rem proxima no colligere **Al** institutu
nisi quid adiungatur. Nec n. e^t commodum in tempore finito ee infinitu motum
qui re vera unus non fit sed diuersorum mobilium quoru motus singuli finiti
sunt: sed cum o^me corpus quod primo mouet **Al** uid corpus, no mediantestra
mento debeat ee contiguum illi aut cum ipso continuatum ut induit hoc patere
pt erunt oia mobilia infinite inter se contigua poterit q^{ue} exceptis duu conti
nuu effici saltem ea ex p^o qua sunt quanta. Hoc aut dato sequitur aliquid
moueri motu infinite tempore finito.

Dubitabit in quomodo motus localis qui resultaret nullo continuo corpo
re eet infinitus si consideretur ut diuisibilis e^t ad diuisione mobilis no aut ut
e^t diuisibilis ad diuisionem temporis aut spatij nec aliud probare rae **Al** i^o v^o.
In 6° aut **Al** solum probauit non p^ote^t in tempore finito fieri motum infinitu
ea rae qua diuisibilis ad diuisionem temporis & spatij. nihil igit^{ur} probat Ar^o Sac^o su
ro^e.

Im e^t in ad hanc dubitationem ad hanc dubitationem **Al** em. Hoc loco suppose
re ut manifestum nullum corpus infinitum moueri p^ote^t motu recto & ideo loqui
tantum hoc loco de motu circulari. In quo potissimum ostendere uult deuenien
dum ee ad unum primu mouet; ostensum e^t aut lib. 3° nullum corpus infinitu
moueri p^ote^t motu circulari quoniam in tempore finito pertranseat spatium infinitu
ac proinde quoniam tempore finito moueatur motu infinito ea ex p^o qua diuisibilis
e^t ad diuisionem spatij. Hoc loco querendum eet utrum o^me quod mouetur, mo
ueatur ab alio s^{ed} utrum p^ote^t dari progressus in infinitum in mouentibus
& mobilibus quia in de his latius dixerunt Ar^o lib. sequenti, ideo de his agere
hoc loco super se ~~idem~~ debemus.

Quod mouens sit mobili Contiguum

Cap. 2um

nit. ac 5^{em}.

Nihilur Ar^o hoc cap. ostendere prop^o quandam qua superiori cap. usus fuit,
omne s. quod mouet i^o e^t absq^{ue} medio instrumentu ee simul cum eo quod mo
ueatur. Dixit (primo seu absq^{ue} medio instrumentu) qm si homo v. gra^o medio baculo
aquam moueat no e^t opus ut sit simul cum aqua qua mouetur; at v^o baculus
quia iam no mouet aquam medio aliquo instrumentu debet ee simul cum aqua
i^o, immediatus, & contiguus aqua, s^{ed} ut ille exponit nihil interici debet

inter

inter utrumq; admonet aut; se non intelligere prop.^{em} de eo quod mouet meta forice
 ad habendo. s. qualis e. finis sed de vero efficiente. Propositionem igr explicatam
 sic probat. Alj e. veram in ~~omni~~ ^{omni} motuum genere, atq; imprimi in motu ad lo
 cum argumentatur. Hoc m. omne quod loco mouetur aut esse ipso mouetur;
 aprio interno, aut ab alio, i. aprio externo: Sed quocumq; modo mouetur sem
 per e. simul cum eo a quo primo mouetur: q. omne quod primo mouet, simul e. cu
 eo a quo i. mouetur. Minorem quo ad p. ^{iam} satis apertam ee ait ut aut posteriore
 eius partem confirmet docet quatuor modis. p. oec quidpiam ad locum moueri
 aprio externo pultione, s. tractione, volutione, s. velitione, quos si qui alij
 sunt facile reuocabuntur. //

tex

tex

Pultio igr. Exponit singula membro exorditurq; a pultione. Pultio igr
 ve paulo inferius docet, e. motus quo aliquis ex se vel ab alio ad aliud quipiam
 mouet. La. v. duplex e. s. impultio s. expultio. Impultio e. cum id quod mouet
 seu pellit non deserit id quod mouetur: Expultio v. fit cum deserit. //

tex

Velitio aut. Explicat velitionem quam sic definit veli e. moueri per accidens
 s. ad motum eius in quo vel supra quod mouetur, id aut ~~quod veli~~ ^{quod veli} moueri aliquo
 in immotuum, aut n. pellitur, aut trahitur, aut voluitur, quod intelligim est
 si modo id quod veli ab externo prio moueatur. Nam si moueatur ab inter
 no prio nullo eorum modorum mouebitur ut patet in quo velente. Sicut vnde
 fit ut veli ad 3 alios motus reuocetur

Tractione aut. Tractione e. cum motus quo aliquis rem aliquam trahit ad se vel
 ad aliud celerior e. motu quo res qua trahitur, alioquin moueretur, neq; ab eodem se
 iungitur; ad tractionem v. reuocat quam plures alios motus ut inspirationem s.
 inspirationem, et disputationem ac deniq; motus oes quibus corpora immutatur
 aut accipiuntur; quorum nonnulli sunt sunt congregationes alij segregationes
 ac promde ait pultionem p. oec quodammodo reuocari ad tractionem qui namq; pel
 lit modo aliquo trahere vr vel ad se vel ad aliud.

tex

Volutio v. Postremo volutionem hoc modo definit e. mutatio ex tractione
 pultioneq; composita id n. quod voluitur partim pellitur, partim trahitur in rotatione
 foris qm medem loco voluitur. Hinc n. partes quaedam in locum anteriore pel
 litur, alia v. in posteriore. Hic ita explicat; probat e. in institutu hoc modo.
 omnis motus localis qui ab externo prio efficitur ad pultionem s. tractionem reuocatur
 ut ex duob; patet: sed id quod pellit, aut trahit i. i. absq; ullo medio instrumeto
 e. simul

tex

ē simul cum eo quod pellitur aut trahitur ut patet ex definitioibz pulsionis & trahionis: omne igr quod mouetur ab externo priore ē simul cum eo a quo mouetur, proximum ei a quo mouetur absq; ullo medio instrumentu.

tex

Proiectio v^o Docet motus projectionis reuocari ad pulsionem. tunc n. mouetur quidpiam motu projectionis cum sit vis impellens superat vim quam habet proiectum ad suum locum naturalem: quare aut ad quodnam genus praedictorum motuum reuocari debeat motus circularis coeli cui g^o d^o ē, ad uoluntionem reuocari componit ex pulsione & trahione. Nam intelligentia qua mouet celum in quadam coeli parte existit, indeq; quasdam coeli partes ad se trahit alias a se pellit, neq; ex hoc sequitur motum coeli ēē motum ex motibus specie distinctis; trahio n. & pulsio non desinguntur specie. Nam si proprie sumantur tantum differunt quia trahio ē a se, pulsio u^o a se.

tex

At b^o nec. Confirmat eandem propositionem in his qua alterantur, docet q; prius omnia quod alteratur, id eo alterari quia ē sensibilia; quia recipit in se aliquam qualitatem sensibilem. Itemq; reynates qualitates sensibilibus aut earum gradibus accidentaliter differre, per aut inanimatas atantum intelligit. In hominis partes sensus exportes, quo etiam modo uertit perionus quales sunt capiti & ossa: poterit etiam intelligere quatuor sumores aut eorum aliquos qui non unū ēē uiuentes, docet demde praeter alteratione quo subum recipit

* reale dari aliam aliquam qualitatem sensibilem secundum eam intentionalem ipsius vel s^u eius qua subum recipit similitudinem in quo parte sensus alterantur cum recipiunt similitudines suorum eandem qualitate obiectorum. Id quod alteratur ē cum eo simul a quo proxime & n^o alteratur secundum ee. *

+ His positis ita ar

gumentatur.

Id quod & ar.

Antec. probat inductione quia cum oculi alterantur recipiend. similitudine obiecti inter quod & oculos ē aer interiectus oculi sunt contigui aeri illuminato a quo proxime mouentur. Quisq; q; aer ē contiguus obiecto a quo proxime recipit similitudinem obiecti quam ad oculos transmittit superficies n. obiecti ē contiguus luminis aeri illuminato, & lumen; aer illuminatus, oculis ē contiguus. De reperiiri docet in alterationibus quibus recipitur qualitas sensibilibz s^u ēē reale quales sunt ea quibus corpora aia exportia alterantur.

tex

Yd etiam quod. Eandem prop^{em} confirmat in motu accretionis & decrectionis. Nam accretio ē quaedam additio, aut nō fit sine illo: Decrectio u^o ē ablatio quaedam, aut sine ea nō fit: g^o ē quod accrescit, aut decrescit ē simul cum suo

videtur

cum suo proximo mouente. Consequitur qd adiectio videtur quoddam abradio, ablatio v.º expulsio quoddam. Supra v.º probatum e proximum habens et pelles debere ee coniuictum cum eo quod trahitur vel pellitur, tandem igr concludit in vniuersum inter vltimum moues et primum motum nihil ee medium.

Utrum omne quod mouetur iº debeat ee simul cum re qua mouetur Q. vñica.

illud dicimus agere primo qd prius agit in aliqd in medio qd agit in mediatione virtutis, hinc ut agunt ut agunt in creatura

Sensus Suius qd ut in tri capitulo 2º exposuimus. Utrum id quod mouetur iº absque illo medio instrumento debeat ee proximum ei quod mouetur ita ut inter vtrumq nihil interiectum sit.

Pars igr negatiua. Si argumentis vtr ostendi Deus optimus Maximus.º mouet res omnes creatas. Sed (ut Ar. lib. seq. cap. vltimo affirmat). Deus e in circumferentia. Sed ambitu primiorbis & rursus in lib. de mundo ad Alexandru inquit ridiculum ee putare substantiam ee in sicce rebus inferioribus licet negandum no sit ee eius virtute ac potam. 9º ex Ar. y. sentia no ee qd mouet simul ee debet cum re quam mouet

2º Soli. seu absq illo medio instrumento calefacit ea qua sub celestibus corporibus continentur qd quidem interea. Sed solem nihil interiectum e quod possit calefieri. Nam isti orbis nonnulli interiecti sunt illi hi calores sunt exferetel. Praterea sol primo aurum, argentu, et cetera metala interna visceribus producit quibus sibi no e coniunctus. non 9º opuse ut id quod primo mouet simul sit cum re qua mouetur.

3º Magnes prius trahit ferram seu calibem cum nil interpositu sit quod diamante fossis pegar amagnete abrahatur. magnes aut abrahendo cum mouet distat a ferro. igr abrahaco obri. no omne quod iº mouet simul ee debet cum eo quod mouetur.

Postremo ea qua mouentur motu proiectionis mouentur iº a proiecentibus. Sensus externi agunt ea hi non semper coniuncta sunt cum proiecentibus: qd no ee quod iº mouet. hi in sensum comunem mul e cum re qua mouetur. Pari modo graua relacio cum ad sua loca natia falsa e. et in sunt immediati qd feruntur primo gnantibus mouentur. Earo non sunt simul cum gnantibus. hi sufficere in media cum saepe contingat ut dum illa mouentur iam ipsa no sint. non e igr necium nonim subti. ut ee quod iº mouet simul sit cum eo quod mouetur.

Yn hac q.º discentio e inter Scotum & B. Thomam. Nam Scotus in iº d. 37 q.º unico existimat a gens nate producere effectum in loco remoto nihil interi producendo in loco medio quo tanquam instrumentu talem effectum attingat

ut solem

ut solem in gra. producere potest formam muris apud nos, nihil agendo in loco
 intermedio quo utatur tanquam instrumento, ad muris productionem. Nam est
 fateatur solem prius ~~in~~ influere in medium quam aliquid exis rebus
 inferioribus deficiat propterea quod oportet manū preparari ad effectus pro
 ductionem qua alii preparari nō potest a sole per ^{quam} influentias ab eo missas: negat
 nihilominus lumen, aut quamcumq; solis influentia ac sufficiens instrume
 tum ad formam substantialem deponenda educendo. Putat n. ut lib. 2.º dicit
 bamus nō potest accidere illa ratio pertingere substantia generationem, ac proinde affir
 mat formam muris immediate & absq; ullo instrumento produci a sole atq; a
 deo ad hoc arbitratur ex eo quod agens alicubi operatur absq; ullo medio instru
 mento non potest inbniuersum concludi tale agens ibidem esse praesens, ut ex
 eo quod Deus op. Max. absq; ullo medio instrumento res spirituales, incor
 ruptibilia corpora, ac manū prima rerum corruptibilium creet & conseruet
 non necesse concludi deum esse ubiq; praesentem in suam substantiam quamqua
 id alia ratio consistendum sit, atq; ad Alē quem oppositum Suiusq; hoc
 loco afferuisse respondet illud esse intelligendum de agentibus naturalibus que
 agunt per qualitates vel formas naturales actuales qua non sunt priora agendi in lo
 cum remotum nisi prius vel ipsa, vel aliquid in ipsis existens agat in propinquum.
 Atq; d. Thomasi. p. 9.º art. 1.º et lib. 3.º contra gentes cap. 6.º et reliqui
 oes existimant omne quod i.º mouet proximum esse debere ei quod mouetur, id quod
 Alē hoc loco aperissime docuit & confirmauit. Nam dicere Alē solum
 esse intelligendum in his agentibus qua agunt per qualitates, seu formas que
 non sunt priora agendi in remotum nisi prius agant in medium, nihil aliud est qua
 asserere agentibus qua prius ^{quam} in remotum agant debent agere in medium, eo
 debere prius agere in medium quod quidem negatorium est & ridiculum: satis n.
 constat. si debent prius agere in medium opus est ut prius ita agat. Alē igitur scia
 fuit necessarium esse oia qua i.º agunt hoc est absq; ullo medio instrumento ea debe
 re simul esse seu coniuncta cum iis qua mouentur quam ita confirmare possu
 * nō agendo prius in medium, nulla tamen sphaera constituenda est utraque agere nō valeret. Cum n. alio agentis
 esse ratio quare vni non debeat ad passum peruenire transeundo medium nihil ob stare vbi si alte
 cuius agentis certa rum ab altero longe admodum absit. Deinde qz par ratio vbi est in lumine so
 quadam ac pos huius atq; eius forma substantiali, sed lumen solis ut Scotus fatetur nō potest ad locum
 remotum pertingere nisi prius ad medium perueniat. Nec igitur sol poterit quid
 quam in loco remoto producere nisi prius in medium agat. Hoc ipsum

videns

Videns. Ar. cap. libri i. metheorologicorum asseruit necrium fuisse. ut mundus
 Sic inferior. supernis latioribus fere continuis eet. ut inde eius vis vniuersa rege
 retur. Hæc igitur h. Thomas ac. Alij aperta sentia ut probabilior habenda e.
 amplebenda e. //

Ad argum^{ta} v^o sic respondendum e ad i^{um} quidem Alen^{um} & p^{ri}ncipioru^m lib. so-
 lum voluisse Deum ee in circumferentia primi orbis quo ad peculiarem quandam
 sua virtutis manifestationem. Ad id v^o quod adducitur ex lib. demundo ad
 Alexandrum nonnulli respit eum librum no fuisse ab Ale^o conscriptum quod si
 ab eo editus e dicto ipsum deceptum quidem fuisse quod existimauerit Deum
 non ee vbiq^{ue} presentem s^{ed} in suam substantiam. Nilominus t^{amen} etiam si id ex
 istimauerit in hac sentia persistisse ut putauerit ee quod i^o mouet simul ee
 debere cum eo quod mouetur. Nam si illa fuit eius sentia ex conseq. etiam
 putauit eum non agere quidquam in hac inferiora. sed suam virtutem orbi-
 bus celestibus imprimere ac per eam ad o^mnes effectus producendos concurrere.
 Vera t^{amen} sentia e illa qua dicimus Deum s. vbiq^{ue} presentem ee s^{ed} in suam sub-
 stantiam & primum agere in hac inferiora.

Ad 2um d^{icitur} e solem medio aliquo instrumento vti ad res s^{ed} inferiores
 calefaciendas. s. lumine in orbibus celestibus illis subijs producto quos etsi non
 calefaciat q^{ia} non sunt caloris capaces. s^{ed} s^{ed} in suo lumine. quo res sub
 celo contentas. ~~corruptioni~~ corruptioni obnoxias calefacit. Hec v^o
 necrium e ut ager aquo calor in patiente remoto producit^{ur} remissio proximo
 eodem spe accidente afficiat: satis n. erit si aliud accides in eam inducat quo
 tanquam instrumentu^m utatur ad calorem producendum in patiente remoto. Pa-
 ri modo sol suas influentias in medio producit quibus eos effectus attingit qui
 in terra visceribus gignuntur. //

Ad 3um d^{icitur} e magnetem no primo mouere ferru^m sed prius producere
 quandam qualitatem in aere interiectum aqua simili qua^{dam} quali-
 tas alia ferro imprimitur. Cur aut ab ea qualitate ferrum abrahatur.
 & non aer medius ~~etiam e q^{ui} gignit aqua. s^{ed} q^{ui} gignit aqua. s^{ed} q^{ui} gignit aqua.~~ s^{ed} ferru^m aut calib^{us} abrahatur
 non aut aeris. // causa e quod qualitas superata. s^{ed} s^{ed}

Pro solutione ultimi Argum^{ti} aduerte duo ee g^{en}ra mouentium. Quada^m
 ita mouent ut nisi per totum motum. ad sint influant g^{en}ra passum statim motu
 cesset quo modo affectus e ignis in re aliquo calefacienda. Alio v^o vir-
 tutem s^{ed} s^{ed}

intem hinc imprimunt quae postquam impressa e etiam si id quod impressit fa-
reat, sufficit ad motum efficiendum atq; ea quae Summi virtute agunt cum
agere per instrumentum separatum; quae igitur priorum agunt ea semper sunt
simul cum rebus quas v^o mouet. quae v^o agunt posteriori modo cum agant per
instrumentum separatum, scilicet e si simul sint quando virtutem impresserunt
unde non solum Socrates quae lapidi proiectione virtutem impressit fuit simul
cum lapide, sed etiam gravitas grauium & leuium simul cum ipsis fuit
quae virtutem grauitatem s. aut leuitatem impresserunt quae hinc impressa
e cum ipsa genita fuerunt. Atq; ita patet solutio ultimi Argumenti.

De alteratione in Sensibilibus Cap 3um

Quoniam dixerat superiori cap. quae proprie alterantur alterari sibi
qualitates sensibiles quales sunt ea quae ad 3^{am} qualitatis speciem
pertinent. id eo Socap. nititur ostendere, ad solas qualitates 3^{ae} speciei esse per se al-
terationem: & imprimis arguitur hoc modo. Sed ad aliquas qualitates esse per
se alterationem maxime est ad qualitatem 1^{ae} & 4^{ae} speciei. Sed ad has non e igitur
ad solas qualitates 3^{ae} speciei esse per se alterationem. Maior patet esse v^o cum quali-
tates secundae speciei subiectorum nam consequi soleant. Ad idem probat qz
cum Summi qualitates prima & quarta speciei acquiruntur praecedente a-
liqua alteratione alteratione ipsa per se non terminatur ad eas sed ad aliud
quodpiam, per accidens v^o ad ipsas, ut cum praecedente rarefactione & con-
densatione in materia resultat noua figura rarefactio & condensatio per
se terminantur ad raritatem & densitatem per accidens vero ad hanc
vel illam figuram. Cum et praecedente calefactione aut frigefactione
resultat sanitas aut morbus calefactio & frigefactio terminatur per se
ad calorem & frigus per accidens v^o ad sanitatem aut morbum. subij-
cit deinde duas quasdam res quibus ostendit ad qualitates quarta
speciei non esse per se alterationem, ostensurus in altera p^o capitis
non esse alterationem ad qualitatem primam. Prior ratio e qz figura & for-
ma cum habeant modum compositorum ex materia & forma non hinc pra-
dicantur de subiectis in quibus insunt. sed potius ipsa subiecta constata
sive sumpta de figuris praedicantur, nec n^o dicimus res esse figuram dici-
mus hinc figuram esse eandem quod quidem alienum e ab ipsis qualitati-
bus ad quas e per se alterationem quibus Soc commune e ut de subiecto praedi-
centur

dicuntur cum accipiuntur ut composita quadam. Dicimus nam esse durum aut calidum, & e contrario durum, aut calidum esse esse. Posterior ratio quod figurari rem potius habet similitudinem cum generatione, quam cum alteratione: quapropter acquisitio formae & figura potius ad generationem, quam ad alterationem revocanda est. Antecedens ostendit in homo quod ipsius figura perficitur.

Verum obijciens priorem rationem nullius esse momenti: Nam ut acceptis nominibus abstractis qualitatum non dicimus esse duritiam, nec caliditatem, acceptis tamen concretis dicimus esse durum aut calidum: sicut sumptis nominibus concretis figurarum dicimus esse figuratum ut circulare, vel triangulare, quamquam acceptis nominibus abstractis non dicimus esse figuram ut circulum & triangulum: est igitur paritas in omnibus.

Pro resolutione in huius argumenti duo esse concretorum genera: quaedam sunt proxima, quaedam remota. Proxima sunt quae ex abstractis proxime deducuntur, ut ex candore candidum, ex calore calidum, ex duritie durum: Remota sunt quae ex abstractis remote derivantur, primum, ex alijs concretis ut candidatum quod proxime deducitur a candido remotum, a candore, unde fit ut noia haec triangulare, circulare, et summo alio figurarum vocabulo sint concreta remota. Nam proxima deducuntur ex alijs concretis ut ex circulo & triangulo: At ut haec circulus inquam & triangulus sint proxima concreta quoniam ab abstractis proxime derivantur quamquam haec abstracta non sunt in usu recepta. Alijs igitur ratio procedit in nominibus proxime concretis quae in specie non predicantur de subijs in ceteris, maxime.

Atqui nec in habitibus ostendit iam ad qualitates primae speciei non esse per se alterationem ut ad virtutes & vitia siue corporis siue animae & imprimis ad virtutes vitia corporis non esse ita ostendit virtutes et vitia corporis sunt ad aliquid, hoc est consequuntur quandam relationem ita ut non desinantur reipso ab ijs in quibus talis relatio cernitur. Relatio est autem nec sunt generationes, nec alterationes, nec ad eas est per se generatio, aut alteratio: quod ad habitus corporis non est per se alteratio. Maiore inductione ostendit, nam sanitas quae est habitus corporis oritur ex temperamento, et commensuratione calidi, et humiditatis, et contrariorum, frigidi & et siccitatis, ita ut reipso non desinantur ab ijs primis qualitatibus: haec namque quatuor qualitates

contemperata

101
Oes habitus sunt
relativa sibi

contemperata inter se. et comparatione subiecti subeunt roes habitus
atq; hoc significant verba illa (aut interiora aut ad continent, i. inter se
et comparatione subij in quo sunt) similiq; m^o pulchritudo, et robur se
habent, illa n consequitur membroru et coloris commensuratione: robur
aut corporis e firmitas, atq; n^o expugnabilis abijis rebus qua ipsum corru
pera pont, qua quid emfirmitas in neruorum s ossium commensuratione
posita e

tex

At v^o nec cc. Probat nec ad habitus aut ee per se alterationem
imprimis qd no ee ad virtutes et vitia partis appetitua. Prius aut supponit
virtutem aut ee quandam eius perfectionem, sicut n, vnumquodq; e maxime
perfectum, cum consecutum e propriam virtutem, praesertim ea qua e secundu
nam: demde v^o vitium ee docet, interitum seu remotionem virtutis, i. quali
tatem contrariam qua virtus corrumpitur. Itis positis statuit Sancion
clutionem, virtus ac vitium partis appetitua, efficitur facta prius aliquo
alteratione, ac acquisitione virtutis acquisitione in virtutis, aut vitij no e al
teratio. Priorem partem probat, quia virtus aut e vacuitas seu omnimo
da exinctio passionum vt Stoici putabant, aut e perturbatio iuxta
doctrinam peripateticorum e mediocritas quadam i, consistit in medio
cristate quadam passionum. Vitium aut aut e ^{omnis} affectu coactio
vt Stoici iudicabant, aut e perturbatio virtuti contraria, i consistit in
quadam perturbatione passionum contrario virtuti, vt peripatetici
existimant, verum secundum vtrang sentiam virtus moralis versatur
circa moderandas passiones, quas consequitur voluptas, aut dolor, sed
actus passionum sunt cum alteratione quadam: 9° virtus et vitium
semper sunt precedente aliquo alteratione. Post. partem no pro
bat, qm apertum e acquisitionem virtutis precise, acceptam no
ee alterationem proprie dictam de qua nunc loquimur.

tex

Atqui nec ad partem ostendit duobus roibus nec ad ha
bitus partis intellectua vt ad scia per se ee alterationem. Priore. scia e
maxime ad aliquid intellige quo ad eum modum quo acquiritur, quali dicat
sciam acquiri nulla facta mutatioe in acquirente. sicut acquiritur re
lationes

relatioe. 2° ad sciãã nō ē perse alteratio. Antee. probat q̄ reperit̄ in nobis
non mutatis per aliquã potãã, sed prius aliquo orto i, facta aliqua experie
tia in p̄. sensitiuo, experientia n, multorũ singulariũ facta in p̄. sen
sitiuo resultat. sciãã vlt̄ in parte intellectu.

Atq̄ neḡ ipsa operatio. Hic loco v̄ Ar 2^{am} roẽm proponere. Si
ad sciãã eẽt perse alteratio, vel talis alteratio eẽt operatio quõ intellectu exercet
postquam ē informat̄ Sabitu sciãã aut eẽt acceptio sciãã aprio i, prima acquisitio
sciãã scientia; neutrum aut ē dandum: 2° ad sciãã nō ē perse alteratio. Minore quo
ad priorem partem probat qm̄ vt in p̄ nō ē actio qua producat̄ potãã in p̄. aqua
emanat ita nec actio sciãã ē actio qua producat̄ Sabitu sciãã aqua emanat, quo
ad posteriorem partem probat qm̄ sciãã v̄ potius fieri in nobis per tranquillitate
quietemq̄ perturbationum quam per motionem aliquã. Quid si aliqua opus
ē motione ea profectio neciã erit ad cedenda animi passionẽ. In hac roẽ v̄
Ar vt interdum solet opinionibus aliorum vt platoniorum. V̄ n̄ supponere
num̄ scire eẽ quoddãã reminisci. De sciãã in acquisitione loquit̄ Ar 2°
et 3° lib. de animo.

tex

speculum emittit
multos op̄es et n̄ alte
rati.

Utrum ad solas qualitates 3^æ speciei Sit perse alteratio Unica

Non v̄ ad solas qualitates 3^æ speciei eẽ perse alteratio vt Ar docuit. Impe
mi quia vt ipse asseruit lib. 5° cap. 4° ad disciplinãã in communi fieri potest
motus qm̄ vnus, iterum affirmat lib. 5° cap. 3° imaginatio et opinio motus
quidãã eẽ videntur. Sepe etiam fatetur sciããã acquisitionem eẽ alteratio
nem, putat igit̄ Ar ad sciããã eẽ perse motum ac promde ad qualitate 3^æ
speciei.

2° quia Ar 5° p̄. phisicorum cap. 2° exco docuit quia ad quantitate qualitate,
et vbi eẽ perse motum quia missi cernitur contraria oppositio: sed inter qualitate
prima speciei cernitur quoque Sumoi oppositio vt inter sciããã et errorem, virtu
tem, v̄ vitium, valetudinem, v̄ morbum: 2° ad hoc quoq̄ eẽ perse motus, nō aut
aliy quam alteratio: 2° nō ad solas qualitate 3^æ speciei ē perse alteratio.

3° q̄ si ad sanitatem et agritudinem nō eẽt perse alteratio exco eẽt vt dicebat
Ar quia consequenti certum quoddããã temperamentum quattuor primarum
qualitatu.

681
qualitatum. Sed colores et et saporis consequuntur certum quoddam temperamentum
quatuor primarum qualitatum, nec in definit esse per se alteratio ad eos: 3° ad sani-
tatem quoque et aegritudinem e per se alteratio. //

4° calor et frigus numerantur ab Alie inter qualitates primae speciei ut patet in
pradicamentis, sed ad calorem et frigus e per se alteratio: 3° non ad solas qualitates
3^a speciei e per se alteratio.

Unde ac 3° eadem cernitur dubitatio quae nulli quam 3° pbi. excitauimus
eet nemotus ad tria in pradicamenta nisi quod illa communior e. Saeu. ad solas
qualitates 3^a speciei accommodatur. Unde fit ut quae conditiones requiruntur ut ad ali-
quod pradicamentum sit per se motus eadem necesse sint ut ad qualitates sit per se
alteratio. Ut aut diximus in ea 3° quam 3° lib. excitauimus duorequiruntur ut
ad aliquod pradicamentum sit per se motus. vnum e ut res quae motu terminata
debet non consequatur acquisitionem alterius cum quo sit idem e ipso. Al-
terum v^o e ut forma quae acquiritur habeat contrarium quod praexistat in sub-
iecto ita ut si forma acquiritur sit eius acquisitio profectus a contrario tanqua-
m a quo. Defectu prioris conditionis ad figuram no e per se alteratio quia sunt de
realiter cum quantitate. Defectu 2^a conditionis ad sciam, et virtutes, 3° ad reliquas
qualitates primae speciei no e per se alteratio: quonia acquiritur in subiecto nullo
contrario praexistente, nec n. opus e ut qui sciam acquirit prius errorem ha-
buerit ~~et sic~~ aut qui virtutem consequitur prius vicijs deditus fuerit. Sic
enim fit ut non ad oes qualitates 3^a speciei sit alteratio ut ad lumen quod 3° no
praesupponit contrarium super apte na. in instanti acquiritur solet. //

His ita expositis haec cond^o ad 3^{em} respondetur. Ad solas qualitates 3^a speciei
e per se alteratio, non tamen ad omnes. Prior pars confirmatur quia ad qualitates
1^a et quarta speciei ut ex dictis constat no e per se alteratio, nec etiam ad qualitates
secunda speciei cum missis non reperiatur contrarietas, quare cum constat ad qua-
litates tertia speciei, ut ad calorem et frigiditatem ee ee per se alterationem si-
quidem missis reperiatur utraque conditio efficitur ut ad solas qualitates 3^a speciei sit
per se alteratio. Posterior v^o pars suadetur quia neg ad lumen e per se alteratio
ut diximus, nec ad sonos, quia non acquiritur ex his contrarijs praexisten-
tibus in eodem subiecto, sed ex motu locali corporum setangentium per accidens
oriuntur. //

Restat ut argumenta dissoluamus. In resolutione igitur primi dicitur e alteratio-
nem duobus modis usurpari. Interdum n. ita late accipitur ut id eadem deat
a q acquisitione

atq; acquisitio alicuius qualitatis qua significatione dixit. Ar cap. 2° Suius lib.
 sensus alterari cum ab obijs patuntur eorum similitudines recipiendo. Sa-
 pe etiam doctrina figura sanitatis, ac morbi acquisitio nes vocat motus quos-
 dam s^o alterationes. Interdum v^o accipit^r alteratio presse ac proprie
 s. pro ea qua fit interdum qualitatem servatis illis conditionibus quas ex-
 plicavimus atq; de alteratione hoc modo accepta q^o praesens exiata est
 ad primum 2°. Argumentu^m respondendum est Ar em in illis locis aut non
 fuisse de exemplis valde solutum aut certe accipisse alterationem priori
 modo.

Ad 2um d^m est ad qualitatem prima speciei noⁿ est perse alterationem
 2° modo sumptam quia etsi nonnulla habeant contrarium noⁿ t^um ut acqui-
 rantur praesupponunt in subio^{cto} Sumo^{rum} contrarium. Imo suapte na^m in insti-
 ti acquiruntur.

Ad 3um respond^{et} est sanitatem ut in praedicamentis cap. de qualitate vel
 potius s^o metaph. dicimus noⁿ est quandam qualitatem sed quatuor primo-
 rum aggregationem cum certa quadam temperie quod idem de aegritudine
 docuimus ac proinde ad sanitatem s^o aegritudinem noⁿ est perse alterationem
 aliquam distinctam ab ijs qua ad quatuor primas qualitates terminatur. //

Ad 4um d^m est calorem et frigus non ad primam spem qualitatis sed ad
 solam 3^{am} pertinere ut probabilis est dicimus in s^o Metaph. cap. de qualitat.
 q^o i^{ta}. Cur aut ab Ale^x inter qualitates i^{ta} sp^{eci}eⁱ enumerentur eodem loco
 docebitur.

De comparatione motuum ad
 mobilia Cap. 4um

Absoluta priore Suius lib. parte in qua ostentum est prioribus
 tribus capitibus deueniendum est ad unum primum motu^m s^{ed} ad unum primum
 motum: aggreditur nunc posterio^{rem} qua in ijs duobus capitibus continetur
 in qua agit de comparatione motu^m ac mobilia quo ad velocitatem
 tarditatem. Excitat igit^r Sanc q^o em^{er} possit ne ois motus cum ois motu compo-
 rari quo ad velocitatem et tarditatem. Duobus aut^{em} roib^{us} ad im^{modu}modu
 adducentibus probat non oem motum cum ois motu comparari poe^{ss}e.

In primis